



Så uendelig mye mer enn et avsnitt fra våre historiebøker

Taler

Dag Terje Andersen

Dato

5 oktober 2012

Sted

Ny Ålesund, Svalbard

Omstendigheter

Tale ved minnemarkering for Kings Bay-ulykken

1 Deres Majestet, kjære overlevende, etterlatte og andre berørte etter Kings Bay-ulykken, kjære alle sammen,

5 Langt her ute, 79 grader nord og langt fra alt, har det utspilt seg voldsomme hendelser. Den ulykken vi markerer i dag, eksplosjonen i Estergruva like her borte, snudde ikke bare opp ned på norsk etterkrigshistorie. Den var også en ufattelig tragedie for mange mennesker. Ulykken rammet familier, et helt arbeidskollegium, og den endevendte tilværelsen for alle dem som hadde sitt
10 daglige virke her oppe i verdens nordligste industrisamfunn.

Det skulle være en helt vanlig arbeidskveld 5. november 1962. For 21 arbeidere ble nattskiftet denne dagen katastrofalt. De 21 hadde nettopp satt seg i vognene og latt seg transportere ned i gruva. Bare tre kvarter senere oppdaget en vakt at
15 beltet hadde sluttet å gå. Det kom røyk. Lys begynte å blinke. Langsamt forstod man at dette var en gasseksplosjon med fatale følger. Kings Bay-ulykken skulle vise seg å bli en av de største arbeidsulykkene i Norge etter annen verdenskrig.

Å stå her ved bautaen - i fellesskap med dere som er overlevende og etterlatte -
20 gir en skarp påminnelse om at denne ulykken er så uendelig mye mer enn et avsnitt fra våre historiebøker. Om tiden kan ha skapt avstand til det hele, så er det like fullt snakk om 21 ulike livshistorier og menneskeskjebner som brått ble revet vekk den kvelden.

25

Flere har skildret den optimismen som rådet i samfunnet i Ny Ålesund på

begynnelsen av 60-tallet. Det var nok kull i fjellet, og anlegget var nytt og moderne. Arbeiderne trivdes. Likevel må ingen i dag tvile på at jobben de gjorde var stri. Vi andre kan bare ane hvor fysisk krevende det var å jobbe inne i smale og trange gruver. Arbeidsdagen bestod for en god del av å ligge i gruvegangene med tunge pressborr. Lys- og luftforholdene var elendige. Kullstøvet var overalt.

Den som fremfor noen andre har skildret livet i norske gruver, er forfatteren Johan Falkberget. Jeg vil benytte anledningen til å lese noen linjer fra ett av hans dikt. Det heter Bergmannens soldrøm.

Han står i dag
og dagen den er natt -
og drømmer om en sol, -
som suser mot vår jord.

Så tenner han
sin egen kval og vé i brann
og mineskottets larm
og røk og eld
er hyllest til hans vilje, -
til hans harde vilje
og hans trette arm.

På en dag som i dag skal vi alle la oss fylle med respekt og beundring for den innsatsen som de 21 arbeiderne la ned i gruvene her borte. Det har ligget styrke, mot og vilje bak hver eneste arbeidstime under jorda.

Gjennom ulykken i Estergruva fikk norske myndigheter en brutal påminnelse om noe de allerede visste, men kanskje ikke hadde tatt ordentlig inn over seg: Aldri kan noe verdsettes høyere enn menneskers sikkerhet. Selv om dramatiske hendelser også i årene etterpå har vist at vi ikke er i mål, fikk vi med Kings Bay-ulykken en langt høyere bevissthet om betydningen av sikkerhetstiltak på norske arbeidsplasser.

Bautaen her viser vår ektefølte anerkjennelse til 21 menneskelivene som gikk tapt 5. november 1962. Takk!

Kilde

www.stortinget.no

Emner

Gruvedrift, Kings Bay, Minnetale, Norsk historie, Ulykke

70

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/sa-uendelig-mye-mer-enn-et-avsnitt-fra-vare-historieboker>

75

80

85

90

95

100